

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMEN ADAYLARININ MESLEKİ KAYGI DURUMUNUN İNCELENMESİ

 HALİL İBRAHİM UZUNDAĞ¹
 SERDAR URGAN²
 EMRAH ÖZER³

ÖZ

Bu çalışmada Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümlerinde eğitim gören öğretmen adaylarının mesleki kaygılarını incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada tarama modeli kullanılmış, evren olarak 2019-2020 eğitim öğretim yılında Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ve Yozgat Bozok Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğrenciler belirlenmiştir. Örneklem olarak ise çalışmaya 97 erkek, 90 bayan olmak üzere toplam 187 öğrenci katılmıştır. Adayların mesleğe atanma ile ilgili kaygıları, meslek yaşamına yönelik kaygıları ve öğrenci merkezli kaygılarına yönelik sorular sorulmuştur. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarına Cabı ve Yalçınalp (2013) geliştirilen "Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği" Covid-19 pandemisi nedeni ile internet Web Anket yolu ile adaylara ulaştırılmıştır. Sonuç olarak; bu çalışmanın katılımcıları açısından mesleki kaygı düzeylerinin sınıf düzeyi, cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından mesleki kaygı düzeyini artırdığı saptanmışken, iş durumu ve aylık gelir düzeyi değişkenlerine göre mesleki kaygı düzeylerinde anlamlı farklılığa neden olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki kaygı, Beden Eğitimi, Aday Öğretmenler

ANALYSIS OF THE OCCUPATIONAL ANXIETY STATUS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHERS

ABSTRACT

In this study, it was aimed to examine the professional anxieties of teacher candidates studying in Physical Education and Sports Teaching Departments. The scanning model was used in the study, as the universe, students studying at the departments of Physical Education and Sports Teaching at Kırşehir Ahi Evran University and Physical Education and Sports Teaching at Yozgat Bozok University in the academic year of 2019-2020 were determined. Questions were asked about the anxieties of the candidates about their appointment to the profession, their concerns about professional life and student-centered concerns. The "Occupational Anxiety Scale for Teacher Candidates" developed by CABI and YALÇINALP (2013) was delivered to the candidates participating in the study via the Internet Web Survey due to the Covid-19 pandemic. As a result; In terms of the participants of this study, it was found that occupational anxiety levels increased the level of occupational anxiety in terms of class level, gender and age variables, while it was found that there was no significant difference in occupational anxiety levels according to the variables of job status and monthly income level.

Keywords: Professional anxiety, Physical Education, Prospective Teachers

¹Yozgat Akdağmadeni İmam Hatip Lisesi, Türkiye, halilibrahim5885.hi@gmail.com

²Kırşehir Anadolu İmam Hatip Lisesi, Türkiye, serdarurgan@gmail.com

³Yozgat Akdağmadeni Anadolu Lisesi, Türkiye, emrahozerr@gmail.com

GİRİŞ

Öğretmenlik mesleği asırlardır değerini koruyan mesleklerin başında gelmektedir (Bakaç ve Özen, 2017). Bir eğitim öğretim sisteminin en önemli unsuru ise öğretmendir (Şişman, 2007). Bir ülkenin eğitim sistemi ancak iyi yetiştirilmiş ve nitelikli eğitim kadrosu ile geliştirilebilir. Öğretmen, eğitim sürecini yönetecek ve yönlendirecek sistemin en temel ögesidir. Ayrıca hedef kitlede istendik davranışların oluşmasının en önemli unsurudur (Sönmez,1994; Arslan, 2017). Lisans eğitimi alan bireylerin iyi yetişmiş olma ve mesleki yeterliliğe sahip olarak okulu bitirmesi gerekmektedir. Öğretmenin yeterliğini etkileyen etmenlerin en önemlileri kişisel istekler, duyuşsal ve bilişsel yeterlilikler, başarılı olma istekleri olarak sıralandırılabilir (Caprara, 2006). Öz-yeterlik inançları, bireylerin güdülenmesini ve davranışlarını değiştiren ayrıca eğitim kalitesini doğrudan etkileyen önemli bir etkidir (Chan, 2008; Akyürek, 2020).

Öğretmen adayları aldıkları eğitimler sonucunda duyuşsal, bilişsel ve psikomotor bilgiler gibi mesleki gereklilik gerektiren bilgilerinde tutum değişikliği geliştirmeleri beklenmektedir (Doğan ve Çoban, 2009). Öğretmenlik eğitimi alan adaylar lisans eğitimleri boyunca teorik ve uygulamalı dersler almaktadır. Bu dersler öğretim metotların yanı sıra öğrenci ile etkili iletişimi düzenleyen formasyon dersleridir. Ancak,

bu süreçte öğretmen adaylarının kişilik özelliklerine bir rehberlik yapılmamaktadır (Dursun ve Karagün, 2012). Ayrıca öğretmen adaylarına yönelik verilen formasyon derslerinde öğretmen adaylarının karşılaşacağı öğrenci kitlelerindeki bireysel farklılıklarının anlatılmaması kaygıya neden olabilir.

Kaygı, bireyin geleceğindeki beklentilerin belirsiz oluşu ile alakalı kişide oluşan bir durumdur (Uludağ, Taşdöven ve Dönmez, 2014). Her bireyi etkilediği gibi öğretmen adaylarını da olumsuz yönde etkilemektedir. Öğretmen adaylarına eğitimleri sürecinde, iş hayatına etki edecek olumsuz faktörlerin aktarılması öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerini etkiler (Çelen ve Bulut, 2015). Mesleki kaygı insanların iş hayatı ile alakalı belirsiz durumlara karşı oluşan bir olgudur. Mesleki kaygı gibi psikolojik bir faktörün iyi eğitim alma ve iyi öğretmen olma konusundaki belirsizlikle yakından ilişkisi vardır (Mergen, Arslan, Mergen ve Aslan, 2014).

Lisans eğitimi devam eden bir öğretmen adayının karşılaşacağı kitlenin belirsizliği, aldığı eğitimin görev başında iken gereksinimlerine ne kadar cevap verebileceği gibi düşünceler öğretmen adayında mesleki kaygıyı ortaya çıkarmaktadır. Bunun yanı sıra iş bulma korkusu, iş hayatında farklı sorumlulukların gelebileceği fikri, yeni iş arkadaşları ve yeni

bir hayata başlayacak olması kaygı nedenlerinden bazıları olarak kabul edilebilir (Tümerdem, 2007). Öğretmen adayının mesleki yaşamında iyi bir öğretmen olup olmayacağını sorgulaması ben merkezli kaygı, okul idaresinin vereceği görevler ve sınıf yönetimi konusunda başarılı olup olamayacağı görev merkezli kaygı, öğrencilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamayacağını da öğrenci merkezli kaygı olarak ayırabiliriz (Taşgın, 2006).

Meslek hayatında karşılaşılmaması muhtemel öğrencilerle ilgili kaygı yaşayan öğretmen adayı hedef kitlesinin fiziksel, ruhsal, sosyal ihtiyaçlarındaki farklılıklara odaklanarak öğrencileri merkeze alır. Bu farklılıklar ile nasıl başa çıkabileceğini, eğitim öğretim sürecinde nasıl başarılı olabileceğini düşünür. Her bir öğrencinin potansiyelini keşfetmesi ve etkili öğrenmesine yapacağı katkı aklındaki sorulardan biridir (Saban, Korkmaz ve Akbaşı, 2004).

Ayrıca Scovel(1978),kaygıyı olumlu ve olumsuz kaygı olarak iki ana başlıkta incelemiştir. Olumsuz kaygı, öğrenme sürecini zorlaştıran ve başarıyı olumsuz etkileyen bir süreçtir, olumlu kaygı ise bireylerin kişisel yaşamlarına olumlu katkılar sağlayan bir süreçtir (Scovel, 1978). Birey yapması gereken görevin kapasitesinden fazla olduğunu ve bunu başaramayacağını düşünüyor, durumun kendisi için olumsuz sonuçlanacağı algısı

ile baş başa kalmış ise bireyde kaygı artışının yaşanması muhtemeldir (Schmidt ve Wrisberg, 2012).

Bu araştırmanın temel amacı; öğretmenlik mesleği için eğitim gören öğrencilerin nitelikli eğitimi alıp almamalarına ilişkin kaygılarının ölçülmesidir. Mesleğe başladıkları süreç içerisinde performanslarını etkileyebilecek mesleki kaygı düzeylerinin incelemesi amaçlanmaktadır. Bu kaygıların tespiti ve kaygılarını azaltacak yöntemler adayların iş hayatındaki verimini artıracak ve mesleki kaygı düzeylerini düşürmesi beklenmektedir. Çalışma 2019-2020 eğitim öğretim yılında Yozgat Bozok Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu ve Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğrencilerine uygulanmıştır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizine yönelik açıklamalar yer almaktadır. Bu araştırma da betimsel tarama modeli uygulanmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2019 – 2020 eğitim öğretim yılında Yozgat Bozok Üniversitesi ve Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinden 97 erkek 90 bayan öğrenciden oluşmaktadır.

Araştırma Grubu:

Araştırma grubu 97'i (%51,9) erkek 90'nı bayan (%48,1) olmak üzere pedagojik formasyon eğitimi almakta olan 187 lisans öğrencisinden oluşmaktadır. Bunların sınıf düzeyine bakılacak olursa 38 birinci sınıf 48 ikinci sınıf 57 üçüncü sınıf 44 dördüncü sınıf olmak üzere toplam 187 öğretmen adayına ulaşılmıştır. Cinsiyet bazında 97 erkek 90 bayan adaya; yaş bazında bakıldığında, 18-21 yaş aralığı 106, 22-25

yaş aralığı 72, 26-29 yaş aralığı 6,30 ve üzeri yaş aralığı 3 aday olduğu tespit edilmiş, bir işte çalışıp çalışmama durumlarında 31 adayın bir işte çalıştığı 156 adayın herhangi bir işte çalışmadığı, aylık maddi gelir durumları incelendiğinde ise, 0-500 arası 62, 501-750 arası gelire 45, 751-1000 arası gelire 30, 1001-1250 aylık gelire 21, 1251 ve üzeri aylık gelire 29 adayın sahip olduğu aşağıda görülecektir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişken	Özellik	n	%
Sınıf	1.sınıf	38	20,3
	2.sınıf	48	25,7
	3.sınıf	57	30,5
	4.sınıf	44	23,5
Cinsiyet	Erkek	97	51,9
	Bayan	90	48,9
Yaş	18-21	106	56,7
	22-25	72	38,5
	26-29	6	3,2
	30 ve üzeri	3	1,6
İş Durumu	Evet	31	16,6
	Hayır	156	83,4
Aylık Gelir	0-500	62	33,2
	501-750	45	24,1
	751-1000	30	16,0
	1001-1250	21	11,2
	1251 ve üzeri	29	15,5

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak Cabı ve Yalçınalp (2013) tarafından geliştirilen "Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği" kullanılmıştır. Demografik sorularda ise Sınıf, Cinsiyet, Yaş, İş durumu, Aylık maddi gelir düzeylerini gösteren 5 maddelik değişkenler kişisel bilgi formu olarak kullanılmıştır. Ölçek kullanılmadan önce

ölçeği geliştiren araştırmacılarla iletişime geçilmiş ve ölçeklerin araştırmada kullanılması ile ilgili gerekli izinler alınmıştır. Çalışma 2020 Covid-19 pandemisi nedeni ile internet Web Anket yolu ile adaylara ulaşılarak yapılmıştır.

Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği:

Araştırmamıza konu olan öğretmen adaylarına yönelik mesleki kaygı ölçeği Cabı ve Yalçınalp (2013) tarafından geliştirilmiştir. Bu çalışmada kullanılan ölçek 8 faktör 45 sorudan oluşmaktadır. Bulunan sekiz faktör: görev merkezli kaygı, ekonomik/sosyal merkezli kaygı, öğrenci/iletişim merkezli kaygı, meslektaş/veli merkezli kaygı, kişisel gelişim merkezli kaygı, atanma merkezli kaygı, uyum merkezli kaygı ve okul yönetimi merkezli kaygı olarak sıralanmaktadır. Bu faktörlerin Cronbach alfa katsayıları 0,67 ile 0,94 arasında değişirken, ölçeğin bütününe güvenilirlik katsayısı 0,95 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırma verileri internet ortamı üzerinden WEB Anket sistemi yardımı ile elde edilmiştir. Öğretmen adaylarına

uygulanan anketler araştırmacı tarafından öncelikle Excel formatına kodlanmış olup, IBM SPSS 20 istatistiksel veri analiz programına yüklenerek aşağıdaki veriler elde edilmiştir.

Sınıf düzeyi ve yaş değişkenlerine göre veriler normal dağılım kriterlerini sağladığı için parametrik testlerden ANOVA (Varyans Analizi) kullanılmıştır. Anlamlı düzeyde farklılık çıktığı için ikili karşılaştırmalarda Post-Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmıştır. Cinsiyet değişkenine göre veriler normal dağılım kriterlerini sağladığı için parametrik testlerden bağımsız örneklemelerde T-Testi kullanılmıştır. İş durumu değişkenine göre veriler normal dağılım kriterlerini sağlamadığı için non-parametrik testlerden Mann Whitney-U testi kullanılmıştır. Aylık gelir değişkenine göre veriler normal dağılım kriterlerini sağladığı için parametrik testlerden ANOVA (Varyans Analizi) kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Çalışmada elde edilen bulgular bu başlık altında incelenip yorumlanacaktır. Elde edilen bulgular daha önce yapılan bu tür çalışmalarla karşılaştırılıp benzer ve farklı yönleri ortaya konmaya çalışacaktır. Bu benzerlik ve farklılıkların nelerden kaynaklandığı açıklanmaya çalışılacaktır.

Şekil 1. Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin ANOVA Testi Puanlarına Göre Karşılaştırılması

Değişken	N	Ortalama	Ss	Min.	Max.	F	p.
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	38	3,62	0,94	1,18	3,22	0,024*
	2. Sınıf	48	3,60	0,79	1,60		
	3. Sınıf	57	3,59	0,96	1,09		
	4. Sınıf	44	4,06	0,58	2,51		
Toplam	187	3,71	0,85	1,09	5,00		

*p<0.05

Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeyleri Puanlarına bakıldığında anlamlı farklılıklar bulunmuştur (p=0,05).

Şekil 2. Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İkili Karşılaştırılması (Tukey Testi)

Sınıf Düzeyi	Ortalama Fark	Standart Hata	p.
3. Sınıf	1. Sınıf	-,025	,176
	2. Sınıf	-,006	,165
	4. Sınıf	-,460*	,169

Sınıf düzeyine değişkenine göre puanlar ikili karşılaştırıldığında 3. Sınıf düzeyi ile 4. sınıf düzeyi arasında anlamlı fark bulunmuşken; diğer sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu farkın dördüncü sınıf lehine olduğu görülmektedir.

Şekil 3. Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bağımsız Değişkenlerde T-Testi Puanlarına Göre Karşılaştırılması

Değişken	N	Ortalama	Ss	t	p.	
Cinsiyet	Erkek	97	3,85	0,83	2,33	0,021*
	Kadın	90	3,56	0,86		

Şekil 3'e göre cinsiyet değişkenine göre erkek öğrencilerin mesleki kaygı düzeyinde anlamlı farklılık varken, bayan öğrencilerin mesleki kaygı düzeyinde anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Şekil 4: Yaş Değişkenine Göre Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin ANOVA Testi Puanlarına Göre Karşılaştırılması

Değişken	N	Ortalama	Ss	Min.	Max.	F	p	
Yaş	18-21	106	3,51	0,90	1,09	5,40	0,001*	
	22-25	72	3,98	0,73	1,31			
	26-29	6	3,74	0,55	3,16			4,58
	30 ve üzeri	3	4,45	0,31	4,11			4,71
Toplam	187	3,71	0,85	1,09	5,00			

Yaş Değişkenine Göre Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeyleri Puanlarına bakıldığında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p=0,05$).

Şekil 5: Yaş Değişkenine Göre Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İkili Karşılaştırılması (Tukey Testi)

Yaş	Ortalama Fark	Standart Hata	p	
18-21	22-25	-0.46	0.12	0.001
	26-29	-0.22	0.34	0.91
	30 ve üzeri	-0.94	0.48	0.21

Yaş değişkenine göre puanlar ikili karşılaştırıldığında, 18-21 yaş aralığı ile 22-25 yaş aralığı arasında ve 22-25 yaş aralığı lehine, 18-21 yaş aralığı ile 30 ve üzeri yaş aralığı arasında ve 30 ve üzeri yaş lehine anlamlı fark bulunmuşken; diğer yaş düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Şekil 6: İş Durumu Değişkenine Göre Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Mann Whitney-U Testi Puanlarına Göre Karşılaştırılması

Değişken	N	Ortalama	Ss	Z	p	
İş Durumu	Evet	31	3,86	0,82	-1,139	0,255
	Hayır	156	3,68	0,86		

İş durumu değişkenine göre öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri puanlarına bakıldığında anlamlı farklılıklar bulunamamıştır ($p=0,05$). Fark bulunamamasının nedeni olarak çalışan öğrencilerin yaptıkları işin geçici olması ve sonrasında kendi mesleği için kaygılanacağı ve çalışmayan öğrencilere göre aynı duruma düşecekleri gösterilebilir.

Şekil 7: Aylık Gelir Değişkenine Göre Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Mann Whitney-U Testi Puanlarına Göre Karşılaştırılması

Değişken	N	Ortalama	Ss	Min.	Max.	F	p	
Aylık Gelir	0-500	62	3,58	0,86	1,18	4,89	1,646	0,165
	501-750	45	3,86	0,70	2,44	5,00		
	751-1000	30	3,57	0,78	1,78	4,71		
	1001-1250	21	4,03	0,96	1,60	5,00		
	1250 ve üzeri	29	3,66	1,00	1,09	4,73		
Toplam	187	3,71	0,85	1,09	5,00			

Aylık gelir düzeyi değişkenine göre öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri puanlarına bakıldığında anlamlı farklılıklar bulunamamıştır ($p=0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Şekil 1 incelendiğinde sınıf düzeyi değişkenine göre öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Türkdogan (2014) ve (Sadıkoğlu, Hastürk ve Polat, 2018) de yapılan çalışmalarla karşılaştırdığımızda sınıf düzeyleri seviyesinde anlamlı farklılık bulunmamışken; yapılan çalışmada sınıf düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan çalışmada anlamlı farklılık çıkmasının nedeni olarak son sınıflara doğru mesleğe atanmadaki zorluklar ve öğretmen adaylarının iş bulma kaygısı olduğu düşünülmektedir. Yapılan çalışmanın, diğer çalışma bulgularını destekler nitelikte olmadığını söyleyebiliriz.

Şekil 2 incelendiğinde 4. Sınıf öğrencilerin mesleki kaygı düzeylerinde anlamlı fark bulunmuştur. 4. Sınıf öğrencilerin mesleki kaygı düzeyleri yüksek çıkmasının nedeni KPSS' ye girecek olmaları ve okullarının bitecek

olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Şekil 3 incelendiğinde; cinsiyet değişkenine göre öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri erkek öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının bayan adaylara göre yüksek çıktığı tespit edilmiştir. Yapılan çalışmayı destekler nitelikte olan çalışmalar (Uygun, Avaroğulları ve Oran, 2016; Baştürk, 2007) çalışmalarında erkek öğretmen adaylarının mesleki kaygılarının daha yüksek düzeyde olduğunu tespit etmişlerdir. Bu çalışmalar, yapılan çalışmayı desteklemektedir. Türk toplumu ataerkil bir yapıya sahip olduğu ve ailenin geçimi ile erkeğin sorumlu olması gibi sebeplerden erkeklerin mesleki kaygı düzeylerinin yüksek çıkmasında kaynaklandığı düşünülmektedir. Alan yazın incelendiğinde yapılan çalışma ile farklılık gösteren (Bozkurt, 2004; Akgün, Gönen ve Aydın, 2007; Dilmaç, 2010; Can ve Can,

2011; Sürücü, 2012; Tabancalı, Çelik ve Korumaz, 2016; Akgün ve Özgür, 2014) çalışmalarda bulunmaktadır. Çalışmalardaki bu farklılıkların ortaya çıkmasının sebebi olarak bayan ve erkeğin sosyal yaşam da eşit görülmesi ve bayanların da erkekler kadar iş yaşamına katılmak istemeleri olarak görülebilir.

Şekil 4 ve 5 incelendiğinde; yaş değişkenine göre yaşın mesleki kaygı üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir. Yaş arttıkça kaygı düzeyinin de arttığı tespit edilmiştir. Yaşa bağlı mesleki kaygı düzeyinin artmasını beklentilerin ve hayattaki hedeflere ulaşmanın gecikmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Dursun ve Karagün, (2012)'ye göre; öğretmen adaylarının görev merkezli ve öğrenci merkezli kaygı düzeylerine ait puan ortalamaları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermezken; ben merkezli kaygı düzeyi puan ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Şekil 6 incelendiğinde iş durumu değişkenine göre öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinde anlamlı farklılık olmadığı tespit edilememiştir. Uludağ, Taşdöven ve Dönmez (2014) 'in yapmış oldukları çalışmaya göre adayların sınava girmeden önce herhangi bir işte çalışan ve çalışmayanların mesleki kaygı düzeylerinde anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Bu çalışma, yapılan çalışmayı desteklemektedir.

Şekil 7 incelendiğinde aylık gelir durumunun değişkenine göre öğretmen adayların mesleki kaygı düzeylerinde anlamlı farklılık bulunamamıştır. Bulunamamasının nedeni olarak elde edilen gelir miktarının aileden gelen harçlık, herhangi bir yerden alınan burs veya part-time çalışılarak elde edilen geçici gelirler olduğunu düşünülürse, bu gelirler lisans eğitimi bitimi ile kesilecektir. Öğretmen adaylarının işe başlamadan önce sabit bir gelirlerinin olmaması kaygı düzeylerinin yüksek çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Kaygı ile alakalı çalışmalarda sosyo-ekonomik düzeyi yüksek olan adaylar alt ve orta sosyo-ekonomik düzeyde olan adalara göre daha düşük kaygı düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir. Yine alt sosyo-ekonomik seviyedeki adayların en yüksek seviyede kaygıya sahip oldukları, yani mesleki kaygının aylık gelir azlığında yüksek olduğu belirlenmiştir (Özsarı, 2008; Sekmenli, 2000). Yapılan çalışmamızda da aylık gelir düzeyi değişkenine göre öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri puanlarına bakıldığında anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. Dursun ve Karagün (2012) 'ne göre de Öğretmen adayları mesleki kaygı puanlarının gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Bu çalışmalar incelendiğinde çalışmamızı destekler nitelikte çalışmaların olduğu görülebilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akgün, A., Gönen, S., & Aydın, M. (2007). The Investigation Of Anxiety Levels Of Primary School Science And Mathematics Teacher Students' According To Some Variables. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (20), 283-299.
- Akgün, F., & Özgür, H. (2014). Examination of the anxiety levels and attitudes of the information technology pre-service teachers towards the teaching profession/Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile mesleki kaygılarının incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10 (5), 1206-1223.
- Akyürek, M. (2020). Okul Yöneticilerinin Öz-Yeterlik Algılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (38), 72-83, Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/zgefd/issue/e/59347/751963>
- Arslan, M. (2017) *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Bakaç, E, Özen, R. (2017). Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz-Yeterlik İnançları ile Tutumları Arasındaki İlişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25 (4), 1389-1404. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefdergi/issue/30766/332474>
- Baştürk, R. (2007). Kamu personeli seçme sınavına hazırlanan öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 163- 176.
- Bozkurt, N. (2004). Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Depresyon ve Kaygı Düzeyleri ile Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 29 (133): 52–59.
- Cabı, E., & Yalçınalp, S. (2013). Öğretmen Adaylarına Yönelik Mesleki Kaygı Ölçeği (MKÖ): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(44), 85-96.
- Can, S. & Can, G. (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavı Öncesinde Öğretmen Adaylarının Stres Düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 765-778.
- Caprara, G. V., Barbaranelli, C, Steca, P. & Malone, P. S. (2006). Teachers' selfefficacy beliefs as determinants of job satisfaction and students' academic achievement: a study at the school level. *Journal of School psychology*44, 473-490.
- Chan, D. W. (2008). General, collective, and domain-specific teacher self-efficacy among Chinese prospective and in-service teachers in Hong Kong. *Teaching and Teacher Education*, 24, 1057-1069
- Çelen, A., Bulut, D. (2015). Beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik kaygılarının belirlenmesi (AİBÜ ÖRNEĞİ). *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(3), 247-261. Erişim adresi: <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2019.19.49440-571174>
- Dılmaç, O. (2010). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 24, 49-65.
- Doğan, T., Çoban, E. A. (2009). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(153),158- 168.
- Dursun, S., Karagün, E. (2012). Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi: Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24, 93-112.
- Mergen, H., Arslan, H., Mergen, B. E., Arslan, E. (2014). Öğretmen Adaylarının Mesleklerine Yönelik Tutum ve Kaygıları. *E-Journal Of New World Sciences Academy Education Sciences*, 9(2), 162-177.

- Özsarı, İ., (2008). *Eğitim Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin KPSS Merkezi Sınavı Odaklı Gelecek Kaygıları Ve Mesleki Beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, İstanbul.
- Saban, A.; Korkmaz, İ.; Akbaşlı, S. (2004). Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygıları, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 5, Sayı, 17, S: 198 –209, Ankara.
- Schmidt AR, Wrisberg CA. (2012). *Motor Öğrenme ve Performans*, (Çeviri, Ed., Kuruç Z.), Anı Yayıncılık, 43.
- Scovel, T. (1978). The Effect Of Affect On Foreign Language Learning: A Review Of The Anxiety Research, *Language Learning: A Journal Of Research In Language Studies*, Volume 28, Issue 1, 129-142.
- Sadıkoğlu, M., Hastürk, G., & Polat, O. (2018). Fen bilimleri öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(56), 629-637.
- Sekmenli, T., (2000). *Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Olgunluk Düzeyleri İle Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Bilim Uzmanlığı Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya
- Şişman, M. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Sürücü, F. (2012). *Matematik Öğretmen Adaylarının Gelecek Kaygıları*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sönmez, V. (1994). *Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tabancalı, A., Çelik, K., & Korumaz, M. (2016). Professional Anxiety Level of Pre-Service Teachers in Turkish Context/Türkiye Bağlamında Hizmet Öncesi Öğretmenlerinin Mesleki Kaygı Düzeyleri. *e-International Journal of Educational Research*, 7(3), 63-73.
- Taşgın, Ö. (2006) Beden eğitimi ve spor Yüksekokulunda Okuyan Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Ekim 2006 *Kastamonu Eğitim Dergisi cilt:14 No: 2* 679-68.
- Tümerdem, R. (2007). Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Fen – Edebiyat Fakültesi Kimya Son Sınıf Öğrencilerinin Kaygılarını Etkileyen Etmenler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20,36 – 45.
- Türkdoğan, S.C. (2014). *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Etkili Olan Faktörlere Göre Mesleki Kaygıları*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Uludağ G, Taşdöven H, Dönmez M. (2014). Polis adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 75-94.
- Uygun, K., Avaroğulları, M., & Oran, M. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Turkish Studies*, 11(21), 417-436.